

פרשת תצווה

ואתה תצווה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתיב למאור... חוקת עולם לדורותם מאת בני ישראל. זה טוב מאוד שהתחלנו את ספר ויקרא, עשינו חזק חזק על שמות. מה הפסוקים האלו עושים פה? בספר שמות יש את כלי המשכן, המבנה. זה לא ספר של עבודה! לא מה עושים עם הדברים, זה ויקרא. הפסוקים האלו לא שייכים! לא כתוב פה מה עושים עם לחם הפנים, בשביל זה יש ספר ויקרא. מה פתאום הכניסו את זה פה? זו עבודה ספציפית של המנורה. ובכלל, יש קשר בין שני הפסוקים האלו לפרשת הבגדים (רוב הפרשה)? על שתי השאלות האלו נענה בעזרת ה'.

נתחיל עם עניין אחר. אתם יודעים שהפרשה שלנו מאוד מוזרה. בעל הטורים מציין את זה שמשא כל כך אינטרגלי בתורה, שאין פרשה (חוץ לספר בראשית - הוא לא נולד, וספר דברים - שכולו דברי משה, אז הוא מדבר בגוף ראשון הרבה) בתורה שלא מופיע בה שמו של משה, חוץ מהפרשה שלנו. בעל הטורים אומר ששמו של משה לא כתוב בפרשה, כי כשמשא מגן על בני ישראל מחטא העגל הוא אומר "אם אין מחני נא מספרך אשר כתבת". קללת חכם פועלת, גם אם הוא לא התכוון. זה דבר לא טוב. יעקב אמר ללבן "עם אשר תמצא את אלוהיך לא יחיה", אבל קללת צדיק כשגגה היוצאת מלפני השליט. אפילו אם הוא לא יודע את המציאות ולא מתכוון - המחשבה והדיבור שלו פועלים, גם לטובה וגם לצערנו לרעה. לכן רחל מתה. זה שמשא אומר "מחני נא" - זה חל פה. יש פרשה אחת בתורה ששמו של משה לא מופיע בה. למה דוקא בפרשה הזו? יש מספיק פרשות בתורה. החסר פרשות אנוכי? הגאון מוילנא מסביר שתמיד פרשת תצווה יוצאת בשבוע שחל בו ז' באדר, השבוע שבו משה נפטר. הסדר האלוקי גרם שהפרשה שמשא לא ייזכר בה בגלל קללתו תהיה בשבוע שבו משה רבנו נעלם, נפטר מהעולם. תירוץ שני: מחני נא מספרך - ספר כ"ף, הפרשה העשרים. מה הפרשה העשרים? פרשת תצווה. מחני נא מספרך - הפרשה העשרים, ספר כ"ף. אבל חלוקת הפרשיות לא תמיד היתה כך? אמנם היתה חלוקה של סדרים אחרים, אבל אם יש דבר שהוא נחלה של עמ"י, למרות שבעולם שלנו הם מופיעים בזמן מסוים המחשבה האלוקית סידרה אותם קודם. ה' תכנן שהעולם ירד בחטא אדם הראשון. נכון שהיה מנהג לגמור את התורה פעם בג' שנים בא"י, אבל המנהג שהתקבע הוא פעם בשנה, ולפיו הפרשה הזו היא העשרים. תירוץ שלישי: איפה כתוב מחני נא? איפה המילים האלו מופיעות? בכי תשא, הפרשה הבאה. נו, משה רבנו צריך לקבל עונש. אז איפה נשים את העונש? פרשת ויקהל. לא, למה להעניש אותו? נדחה לפקודי. לא, אני לא חייב דוקא בזו. ויקרא, צו, במדבר, דברים, בראשית. זה בכל אופן עונש קשה, נדחה כמה שיותר. מה הפרשה שאחריה כבר אי אפשר לדחות? תצווה, כי אחריה זה כי תשא. פה כבר אין אפשרות לדחות. באמת צריך לדעת, שהרבה מפרשים שואלים שאלה הרבה יותר עקרונית: למה מגיע לו עונש על שהוא אמר "ואם אין מחני נא מספרך"? מגיע לו שכר! מגיע לו שה' ינשק אותו ויתן לו שכר. ה' לא אוהב שמקטרגים על בניו. אליהו חטף "מה לך פה אליהו" על דבריו נגד ישראל, ישעיהו שקטרג על ישראל חטף מלאך ששלח עליו רצפה, ומת בכך שניסרו את העץ שבו הוא התחבא וחתכו לו את הפה... הושע הנביא קיבל ציווי להתחתן עם אשה זונה. למה? כי אמר "החליפם באומה אחרת" על עם ישראל. ככה אתה אומר? בבקשה. הוא מתחתן עם הזונה וה' אומר לו אחרי כן לגרש אותה. הושע אומר שיש לו ילדים ממנה, הוא לא יכול לגרש אותה. ה' עונה לו: האשה שלך היא זונה, והילדים כנראה לא ממך, ובכל זאת אתה לא יכול לגרש אותה. אז אתה רוצה שאני אזרוק את עמ"י!?

ה' לא אוהב אנשים שמקטרגים על עמ"י. להפך! נביא שנלחם על עמ"י, אפילו - תסלחו לי - מתחצף להגן על עמ"י, ה' אוהב אותו!
איזה עוד נביא היה מוכן שבמקום שהשם שלו יופיע 770 פעמים בתורה הוא לא יופיע? מגיע למשה שכר על זה! הוא עשה את זה כדי להציל את עמ"י!

השם משמואל שואל את השאלה הזו, ומתרץ תירוץ נפלא.
הוא אומר שיש חמש מדרגות בפנימיות האדם: נפש רוח נשמה (שנמצאים באדם) חי יחידה (שנמצאים בגבהי מרומים).
הוא מסביר ששלוש הראשונים הם באדם, אבל חיה - משה שאמר מחני נא הגיע לדרכה כל כך גבוהה, שהוא היה בדרגת חיה, מעל לנפש רוח נשמה. לכן הוא לא כתוב פה, כי משה זה איש, אבל בפרשה הזו הוא כבר עלה למעלה. זה שכר!
זה שמשה לא נזכר בפרשה הזו, זה שכר! בגלל דרגתו.
יש משל יפה לזה. אתם יודעים מה ההבדל בין חוק לתקנה? חוק זה דבר שהממשלה קובעת, הכנסת. אתה לא יכול לשנות אותו סתם כך.
חוץ מחוקים יש תקנות. למשל: כל שר במשרד של יכול להחליט כל מיני דברים. חוק זה דבר רשמי ממשלתי, תקנה נתונה לידי של השר.
אם מתחלף שר הוא לא יכול לשנות את החוק, אבל הוא יכול לשנות את התקנה שקשורות למשרד שלו גם בלי כל הממשלה.
אז היה שר אחד שהמלך מאוד אהב, ורצה לתת לו צ'ופר. הוא אמר לו שחודש שלם יוציא תקנות, ולא יחתום עליהם. למה? המלך ישים את החותמת שלו! זה לא יהיה תקנה אלא חוק!
חוסר החתימה של השר היא למעליותא! אם הוא היה חותם, השר הבא היה עושה מה שהוא רוצה. אבל כשהמלך חותם זה מתקבע.
חוסר החתימה של השר זה שכר מאת המלך.
כך אצלנו, זה שכר שמשה קיבל, זה יהיה חלק מהתורה למרות ששמך לא מופיע שם. אני נותן לזה את התוקף שלי!

אני רוצה לומר לכם עניין מוסרי על כך שמשה לא נזכר בפרשה.
הראשון.

כשהרב אלישיב היה בבית חולים, היו הרבה מקרים שהוא לא יכל להתפלל עם הציבור.
אבל לפעמים הוא כן יכל, אז עשו לו מניין. בקושי גירדו בעל קורא, למרות שהיה מניין.
אז היה שם נער אחד, שאמר שהוא יודע את הפרשה כי זו פרשת בר המצווה שלו.
שאלו את הרב אלישיב, שאמר: אם זו הפרשה של הבר מצווה שלו, שיקרא.
אמר הנער: כן אבל לא קראתי את הפרשה שלי עדיין.
איך זה יכול להיות? הילד כבר היה בר מצווה. הוא הכין את הפרשה ולא קרא?
שאלו את הילד, אבל הוא לא היה מוכן לומר למה הוא לא קרא. הלכו לרב אלישיב, והוא ביקש מהילד לספר.
אז הילד סיפר מה קרה.

חודשיים לפני בר המצווה של הילד, אבא שלו הלך לגבאי וקבע איתו שהוא יקרא את הפרשה בבית הכנסת באותה שבת. טוב.
שבוע לפני בר המצווה, אחד מחבריו לחיידער נתן לו הזמנה לבר מצווה שלו. אותו ילד רואה שלבחור הזה יש בר מצווה בבית הכנסת שלו באותה שבת!
הוא הולך ומראה לאבא שלו, והאבא שלו הולך ושואל את הגבאי. הגבאי אומר שהוא כתב את זה, הם רשומים חודשיים מראש.
מה מסתבר? האבא של השני הלך לגבאי השני, והם לא עדכנו זה את זה...
טוב, מה עושים במקרה כזה? יחלוקו.
הלכו לרב, והרב אמר שאחד יקרא ראשון עד רביעי, והשני יקרא חמישי עד מפטיר, ארבע עליות לכל אחד.
אף אחד לא אהב את הפתרון הזה, אבל פתרון אחר לא היה.
הילד הראשון שיצא (הוא שאבא שלו דיבר עם הגבאי השני) עולה, קורא ראשון עד רביעי.
מחפשים את הילד השני שיעלה חמישי - לא מוצאים אותו.

מה עושים? טירחא דציבורא. אומר הרב לראשון: תקרא חמישי. (הרי הוא ידע את הפרשה, הוא הכין את הכל).

כך עוברות כל הפרשיות, ואחרי המפטיר מופיע הילד השני.
איפה היית? - לא, כאבה לי הבטן.
לכן זו היתה הבר מצווה שלו אבל הוא לא עלה לתורה.

הרב אלישיב הרגיש שיש פה משהו.

הוא שאל את הילד וביקש ממנו לספר מה באמת הלך שם. הילד סיפר שהוא שמע את האחר קורא, והוא קרא - איך נגיד - לא משהו.

אז הוא פחד, שאם הוא יקרא אחריו - והוא יקרא עשר - אז כולם יראו את ההבדל, ויגידו "איך ההוא קרא!"
הוא העדיף לוותר על קריאת התורה בבר מצווה שלו, כדי שהשני לא יתבייש, כדי לא להתכבד בקלון חברו.
הרי טוב ורע זה עניין יחסי. כששני ילדים לא קוראים טוב אתה לא שם לב, אבל כשאחד קורא טוב והשני רע אתה שם לב.

מספרים את זה גם על ר' חיים שמואלביץ.

היה לו תלמיד אחד שהזמין אותו לברית של בנו. לפני ר' חיים שמואלביץ דיבר הסבא של הילד, ונתן דבר תורה.

מבקשים מר' חיים שיתן דבר תורה, והוא מתחיל לכחכח בגרון, לא יכול לדבר.

אחרי צהריים הוא נתן שיעור כללי, הכל היה בסדר.

התלמיד שאל את ר' חיים אחרי שנים, והוא אמר לו שבגלל שהאדם שלפניו דיבר לא משהו, אז אם הוא היה מדבר - והוא לא יכול לדבר לא טוב - זה היה מעמיד בצל את הרב הראשון.

הוא לא דיבר! למרות שהיה לו מה להגיד, כדי לא להתכבד בקלון חברו.

מילא, הרב שמואלביץ עושה את זה. אבל ילד בן שלוש עשרה? זה מרשים מאוד.

שאל הרב אלישיב את הילד מה הוא עושה בבית החולים. הוא אמר לו שאבא שלו לא מרגיש טוב, ולא יודעים מה יש לו.

המעשה של הילד כל כך מצא חן בעיני הרב, שהוא ביקש מהרופא שלו ללכת לראות מה קורה עם האבא של הילד.

הרופא הזה היה מומחה גדול.

אתם יודעים, אחת מהבעיות היום זו הצלבה של תרופות, כימיקלים שלא עובדים טוב זה עם זה.

בקיצור, היה איזה משהו שהרופאים נתנו לאותו אבא שזה גרם לו לחלות! הם לא שמו לב ששתי התרופות לא הולכות ביחד.

אז הרופא הזה שהיה מומחה שם לב לזה. הפסיקו את התרופות, הוא אמר מה לתת, והאב יצא מבית החולים, כשלפני זה היה כפסע בינו ובין המוות.

תראו מה הבן הזה הרויח.

לפי זה, רציתי לומר כיוון אחר למה משה רבנו לא מופיע.

הפרשה הזו היא פרשה של אהרון. מה יש בפרשה (מלבד שני הפסוקים שנדבר עליהם עוד)?

ואתה הקרב אליך את אהרון, ואחרי זה יש את הבגדים ואיך מקדשים את הכהנים.

כל הפרשה היא של אהרון! אתם מבינים מה משה רבנו עושה? הוא אומר שבפרשה של אהרון הוא לא נמצא!

כי כשמשה רבנו נמצא כל הזרקורים עליו! משה רבנו אומר: אהרון, זו הפרשה שלך? אין משה. אהרון, אהרון, אהרון.

אם אני אהיה שם אהרון יהיה בצד, אז אין משה רבנו!

זו הסיבה שמשה לא נמצא בפרשה. זה מראה את הגדלות של משה.

אין לכם פה תנ"ך, אבל בפרק י"ט בשמואל א' מופיע הסיפור עם החלון.

אחרי זה כתוב שדוד ברח לנזירות ברמה: "ויבא אל שמואל הרמתה ויגד לו את כל אשר עשה לו שאול וילך הוא ושמואל וישבו בנזירות".

הפסוק הזה הוא הפסוק הכי חשוב בספר שמואל! יותר חשוב ממלחמת דוד וגוליית!
למה הסיפור הזה הכי חשוב?

תשמעו. כל לומד תנ"ך שרואה את הבלגאן הזה של שני המלכים שרודפים זה על זה, והבת של אחד עושה לשני צחוק ושמה לו תרפים - אתם לא חושבים ששמואל צריך להתערב?
הרי ה' יצר את הפלונטר הזה! המלכים האלו נבחרו בצו ה'. אז מה ה' עושה פה? יוצר מריבה של שני מלכים אחד עם השני?

אין בכל התנ"ך דיבור של שמואל אל דוד. לא מופיע. רק פעם אחת כתוב שהם דיברו: פה. מה שמואל אמר לדוד? "ויגד לו את כל אשר עשה לו שאול, ויאמר לו שמואל". לא כתוב! תגיד משהו, שמואל!

אני רוצה לומר לכם. שמואל פה מדבר, "וילך הוא ושמואל וישבו בנוית". יש פה שני מעשים שבהם שמואל אומר לדוד שהוא המלך. הראשונה: נביא הוא מעל המלך, אבל הוא חייב בכבוד המלך! אליהו רץ לפני אחאב, ומשה חייב בכבודו של פרעה! "וירדו כל עבדיך אלי", לא "פרעה בפיגמה באמצע הלילה!" משום כבודו.

שמואל אומר לשאול "עלה לפני", כי הוא מלך.

מה כתוב אצלנו? "וילך הוא ושמואל" - שמואל הקדים את דוד לעצמו!

ולמה כתוב "וילך" בלשון יחיד? בעברית תקנית צריך להיות כתוב "וילכו הוא ושמואל".

כי כל מקום שבו שמואל נמצא, כל אדם אחר הוא גמד לידו. לכן וילך הוא, ביחיד. הוא נותן לדוד ללכת.

שמואל היה יכול לקחת את הכבוד לעצמו גם כשהוא מכבד את דוד כמלך.

היום זה ממש לא תקני לומר וילך הוא ושמואל, אבל בספר שמואל יש הרבה פעמים פועל ביחידו ושם ברבים.

בכל פעם שיש את זה אני מסביר, ופה ההסבר הוא ששמואל מגמד את עצמו כדי לתת מקום לדוד, לתת לו את הכבוד שלו.

זו גדלות של אדם גדול, שהוא יודע מתי לרדת מהבמה, ולתת לאחרים לשחק את המשחק שלהם.

בגלל זה משה לא נזכר אצלנו, כשהוא נמצא הכל לידו קטן. לכן הוא אומר: אני לא פה! שתהיה לאהרון הפרשה שלו.

זה מראה על גדלות נפש.

עוד משהו אחד.

אומרים שמה לא נמצא בפרשה.

השם ששמואל אומר שגופו של משה לא נמצא, אבל ב"חיה" הוא נמצא - ברמז.

כמה פסוקים יש בפרשה הזו? ברוב החומשים יש למה את מספר הפסוקים עם מילה שהיא הגימטריא של המספר.

פה זה 101, גימטריא 101. הוא השר של ישראל.

כשאתם כותבים את השם משה במילואו, מ"ם ש"ן ה"א.

תוציאו את האותיות של משה - נשאר ם, י, ן, א. כמה זה? 101.

הנעלם של משה מופיע בפרשה. הנגלה שלו לא מופיע, אבל הנעלם, החיה פה! זה מה שאמר השם משמואל!

מפה נלך לעניין השמן והבגדים.

כנראה שהאור זה משהו מיוחד במשכן. שני הפסוקים האלו לא באים לומר את עבודת המנורה, כי אז למה לא בספר ויקרא?

התורה רוצה לומר לך: כשאתה כל כך עסוק בעשייה תדע מה התכלית - הנרות!

מה מיוחד בנרות?

בהפטרה של שבוע שעבר מתואר בניין המקדש על ידי שלמה. כתוב משהו אחד על החלונות, "שקופים אטומים".

מה? זו סתירה עצמית, שקופים לא אטומים. אם זה אטום זה לא שקוף.

הייתם פעם במנורה של הכותל בפנים? בעזרת נשים אסור להסתכל, אבל אתם יכולים להסתכל - לא רואים כלום.

אבל הנשים רואות. מצד אחד זה שקוף, מהצד השני זה אטום.

היה כבר זכוכית אצל שלמה? כן, אבל אני לא יודע אם היתה זכוכית כזו.

אחד הפירושים שנותנים זה שהיתה סבכה. אם אתה עומד קרוב אתה יכול לראות, אבל מי שמסתכל מבחוץ בגלל שהחורים קטנים לא רואה כלום.

הגמרא אומרת שהכוונה היא שהחלונות היו צרים מבחוץ ורחבים מבפנים, הפוך מחלון רגיל.

בבית המקדש האור היה בכיוון ההפוך! מבפנים זה היה קטן, ומבחוץ זה היה רחב!

להראות שאני לא צריך את האור החיצוני שיבוא פנימה, אלא שמבית המקדש, האור הפנימי יוצא החוצה. המקדש זה הסמל הפנימי של כל האדם, ועשו לי מקדש.

אדם אומר שלשים פעמים אני בממוצע ביום, רוב הפעמים הוא מתכוון לנשמה. אני מפחד, אני שמח, אני רוצה. מי זה? זה הבטן? הרגל? מי זה אני? רוב הפעמים כשאדם אומר "אני" - הוא מתכוון לאישיות שלו!

לנשמה, נפש. גם לגויים יש את זה, אישיות.

גם גוי מרגיש שיש לו משהו בפנים מערב לבטן וליד.

איפה רואים את הפנים של האדם? בפנים. אי אפשר לזהות אנשים לפי הגב (אולי לפי הבטן), רק לפי הפנים.

רק לפי הפנים אפשר לדעת מה אדם מרגיש, זה הפנים של האדם.

כשה' ברא את האדם, הוא לא היה כמו שאנחנו היום. כשה' ברא את האדם, הנשמה היתה האדם!

היה לו מעיל, הגוף. אבל כל אחד הבין שזה רק המעיל שלו! זה לא הוא, זה הסוודר.

רבותי, גם הגוף שלנו זה לא! "עור ובשר תלבישני ועצמות ובשר תסוככני" - יש לי את הנשמה, ועליה את הגוף.

כשאדם נולד הנשמה שלו זהרה, אבל כשהוא חטא ה' הלביש אותו כותנות עור. העור סגר על האור.

תפקיד האדם שהאור הפנימי שלו יפרוץ. זה היה התפקיד של המקדש, חלונות שקופים אטומים.

זה היה משה רבנו! קרן אור פניו.

(אתם יודעים, מיכאלאנג'לו עשה פסל של משה עם קרן על הראש... טיפש, הוא ניקד לא נכון את "קרן אור פניו").

לעתיד לבוא אנשים יקומו כך, זוהרים! מי שהיה לומד תורה יהיה לו אור כזה, מי שעשה חסד תהיה לו הילה כזו.

לעתיד לבוא נראה חופות של דרגות, כי הנשמה תתגבר על הגוף.

מה שכתוב אצלנו זה: כשאתה מתעסק עם המבנה, תדע שהתכלית זה האור, שהאור הפנימי יצא החוצה ויעבור את המחיצות!

למה לחיה אין בגדים? למה לאדם הראשון לא היו בגדים?

לחיה אין מה להתבייש. לאדם הראשון לא היה מה להתבייש, ראו שהוא לא גוף אלא נשמה! הגוף זה רק ז'קט.

אנחנו מתביישים בגוף שלנו, כי אצלנו לא רואים את הנשמה אלא את הגוף. מישהו יכול לחשוב שאנחנו גוף.

אבל אנחנו לא גוף, אנחנו נשמה! לא רואים אותה כל כך, העור סוגר לצערנו.

לכן אנחנו מתביישים בעור שלנו, זה עניין הבגדים.

ככל שהאדם יותר קדוש אז הוא צריך בגדים יותר מכובדים.

השיחה נערכה לפי שטחיות הבנתו של העורך,
ובל טעות או חסרון יש לתלות בעורך בלבד.